

33. **Advies nr. 434 d.d. 10 oktober 1994** (RCB/II-94-517) inzake *de vaststelling van de Lijst van te bewaren en te vernietigen archiefbescheiden van het ministerie van Defensie (beleidsterrein militair materieel)*.

Bericht op schrijven van 10 mei 1994, nr. 94. 410.MB/EIB

1. Bij bovenaangehaalde brief zond u de Raad voor het Cultuurbeheer (Rijkscommissie voor de Archieven) om advies het verzoek van uw ambtgenoot van Defensie tot uwerzijdse medewerking aan de vaststelling van de ontwerp-Lijst van de te bewaren en te vernietigen archiefbescheiden van het ministerie van Defensie op het beleidsterrein militair materieel.

Uw advies aanvraag was vergezeld van een, vanwege de algemene rijksarchivaris uitgebracht, rapport betreffende de totstandkoming van dit ontwerp. Daaruit is de Rijkscommissie gebleken, dat daaraan ten minste is deelgenomen door de in artikel 2, eerste lid, van het Besluit algemene richtlijnen vaststelling vernietigingslijsten archiefbescheiden bedoelde personen.

2. De ontwerp-Lijst is opgenomen als bijlage bij een basis selectie document (BSD) inzake het onderhavige beleidsterrein. Dit BSD is ontwikkeld naar aanleiding van een institutioneel onderzoek, waarvan verslag is gedaan in het PIVOT-rapport "Roeien met de riemen. Een onderzoek naar instituties, bedrijfsprocessen en handelingen met betrekking tot het beleidsterrein militair materieel Koninklijke Marine, 1945-1993" ('s-Gravenhage, 1994). Dit rapport geldt als case study voor het gehele beleidsterrein.

De Rijkscommissie heeft uw adviesaanvraag in behandeling genomen met inachtneming van dezelfde (algemene) uitgangspunten als door haar ten aanzien van andere, ook op een BSD gebaseerde, ontwerp-lijsten inmiddels zijn gehanteerd. Korthedshalve moge verwezen worden naar hetgeen daaromtrent wordt opgemerkt in het heden uitgebrachte advies nr. 430. In beginsel geldt bijgevolg, dat bij de feitelijke selectie alsnog zeer nadrukkelijk met het historisch-cultureel belang rekening moet worden gehouden. Zulks ware in het inleidende gedeelte van de lijst explessis verbis te vermelden.

3. In het BSD, waarvan de onderhavige ontwerp-lijst het uitvloeisel is, wordt explicieter dan voorheen de (administratieve) waardering omtrent bewaring respectievelijk vernietiging gekoppeld aan zgn. algemene selectiecriteria. Daaronder worden criteria verstaan die van toepassing zijn "op alle handelingen van de actoren, ongeacht op welk beleidsterrein van de overheid deze handelingen worden verricht". Naast algemene criteria kunnen in een BSD specifieke criteria worden geformuleerd voor handelingen, die op grond van de algemene criteria niet kunnen worden gewaardeerd.

De Rijkscommissie heeft in beginsel met instemming van deze model-matig opgezette methode kennis genomen. Zij acht deze van belang in verband met het algemeen normerend karakter ervan, waardoor een waarborg wordt gecreëerd voor een eenduidig te hanteren en daardoor consequent uit te voeren selectiebeleid. Zij gaat er overigens van uit, dat het in de onderhavige situatie gehanteerde model kan worden beschouwd als een model, dat nog verder ontwikkeld zal worden.

In het bijzonder dient daarbij de vraag aan de orde te worden gesteld of, door in beginsel uit te gaan van algemene selectiecriteria, wel voldoende rekening wordt gehouden met de specifieke kenmerken van de in kwestie te waarderen archieven. In het gepresenteerde model is er immers sprake van, dat slechts waar algemene selectiecriteria niet toereikend zijn, er ruimte zou bestaan voor specifieke, meer op de eigen aard van de betrokken archieven toegesneden, criteria. Anders gezegd: wordt het specifieke karakter van een te waarderen archief niet (te veel) ondergeschikt

gemaakt aan het streven naar effectuering van een, in min of meer abstracte zin geformuleerde, doelstelling?¹.

4. Op basis van de haar ter beschikking staande informatie en bij de voorbereiding van dit advies desverzocht verstrekte nadere toelichting bij het BSD en de ontwerp-lijst, meent de Rijkscommissie, in aansluiting op bovenstaande algemene opmerkingen en behoudens het navolgende, hiermede te kunnen instemmen.

In een afzonderlijke paragraaf worden in de ontwerp-selectielijst de handelingen (nrs. 70 tot en met 75) opgesomd met betrekking tot wetenschappelijk onderzoek en ontwikkeling op het terrein van het onderhavige BSD. Daarbij wordt voorgesteld de administratieve neerslag van deze handelingen, met uitzondering van die welke betrekking heeft op het voorbereiden en vaststellen van de behoefte aan wetenschappelijk onderzoek, op termijn te vernietigen.

De Rijkscommissie is daarentegen van mening, dat van de neerslag van deze handelingen in ieder geval de resultaten van wetenschappelijk onderzoek en ontwikkeling zouden moeten worden bewaard.

Zij meent er daarbij van te kunnen uitgaan, dat dit onderzoek in veel gevallen innovatief van aard is en dat om deze redenen alleen al het resultaat daarvan het bewaren waard is.

Een tweede aspect, waarom zij pleit van blijvende bewaring, is, dat haar niet duidelijk is geworden of in alle gevallen het resultaat van dergelijk onderzoek zich ook bevindt in de administratieve neerslag die in het voorliggende BSD al voor bewaring is bestemd. In ieder geval heeft zij daaromtrent twijfel voorzover dat betreft wetenschappelijk onderzoek, waarvan het resultaat niet heeft geleid tot feitelijke toepassing of acquisitie van materieel.

Voorts is haar gebleken, dat een groot deel van hier bedoelde onderzoek wordt uitbesteed aan derden-organisaties. Voor zover haar bekend is op deze organisaties de Archiefwet 1962 niet van toepassing, zodat er, ook al zou het resultaat van het onderzoek in kwestie aldaar blijvend worden bewaard, in juridische zin geen afstemming, zoals bedoeld in artikel 3, eerste lid, van het Besluit algemene richtlijnen vaststelling vernietigingslijsten archiefbescheiden mogelijk is.

Blijvende bewaring binnen het kader van het onderhavige BSD lijkt bovendien geboden, omdat aangenomen mag worden, dat het in de meeste, zo niet alle gevallen geclassificeerd onderzoek betreft, waarvan de resultaten derhalve niet worden gepubliceerd en dus niet elders ter beschikking komen.

In rubriek 86, opgenomen in de paragraaf Integriteitsaangelegenheden, wordt voorgesteld om de administratieve neerslag van de handelingen "verzamelen en analyseren van informatie ten aanzien van commerciële activiteiten op het beleidsterrein militair materieel" te vernietigen. De Rijkscommissie vraagt zich echter af of het niet beter ware deze bestemming te wijzigen in die tot blijvende bewaring, dit temeer, omdat de rubrieken 85 en 87 wel van bewaring worden bestemd en zij, op basis van de haar te beschikking staande informatie, de indruk heeft, dat tussen de drie rubrieken in kwestie mogelijkwijs een onderlinge relatie bestaat.

5. De Rijkscommissie adviseert u om, mits rekening wordt gehouden met het bovenstaande, uwerzijds aan de vaststelling van de onderhavige ontwerp-lijst mede te werken.

Volledigheidshalve wijst zij er op, dat deze lijst slechts een deel van het in het BSD behandelde beleidsterrein zal bevatten. De oorzaak daarvan is vergelijkbaar met de situatie, waarop de

¹ Vooruitlopende op de beantwoording van deze vraag, wil de Rijkscommissie naar aanleiding van het nu voorliggende model de navolgende concrete suggesties doen:

- In een eerder advies heeft zij er reeds op gewezen, dat het bij de selectie-beoordeling niet gaat om een waardering van "handelingen", maar om een waardering van de administratieve neerslag van handelingen. In het model is niettemin nog sprake van "handelingen die worden gewaardeerd".
- Uit de met "Neerslag" aangeduide kolom zou de indruk kunnen ontstaan, dat de daarin opgenomen opsomming van stukken uitputtend is. Daar dit geenszins de bedoeling lijkt te zijn, ware te verduidelijken, dat zulks dan ook niet het geval is.

Rijkscommissie heeft gewezen in haar advies nr. 432, d.d. heden. Haar annexe pleidooi om uiteindelijk met alle bij een BSD betrokken actoren/overheidsorganen tezamen te streven naar de vaststelling van één selectielijst, zij daarom hier herhaald.